

Punishing Egypt: Justice or Revenge?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

The numbers game: Revenge?

1. Talmud, Megilah 10b

מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה
What is the meaning of the verse, "And one did not draw near to the other all night"? The ministering malachim wished to sing. Gd declared: The deeds of My Hands are drowning in the sea, and you wish to sing?!

2. Traditional Haggadah of Pesach

רבי יוסי הגלילי אומר מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות? במצרים מה הוא אומר, "ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלקים היא." ועל הים מה הוא אומר? "וירא ישראל את היד החזקה אשר עשה ד' במצרים וייראו העם את ד' ויאמינו בד' ובמשה עבדו." כמה לקו באצבע? י' מכות. אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות.
רבי אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות? שנאמר "ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים." עברה אחת, וזעם שנים, וצרה שלש, משלחת מלאכי רעים ארבע. אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

רבי עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה על המצרים במצרים היתה של חמש מכות? שנאמר "ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים." חרון אפו אחת. עברה שנים. וזעם שלש. וצרה ארבע. משלחת מלאכי רעים חמש. אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

R' Yosi haGlili said: How do you know that the Egyptians were struck with ten plagues in Egypt, and fifty upon the sea? In Egypt it says, "And the *chartumim* said to Pharaoh: It is the finger of Gd." Upon the sea it says, "And Israel saw the strong hand Gd had performed to the Egyptians, and the nation feared Gd, and they trusted Gd and Moshe His servant." How many times were they struck with the "finger"? Ten blows. Then in Egypt they were struck ten times, and upon the sea they were struck fifty times.

R' Eliezer said: How do you know that each blow Gd brought upon Egypt was of four blows? Tehillim 78:49 says, "He sent upon them the ferocity of His anger: *Evrach, za'am, tzarah*, harmful angels." '*Evrach*' is one, '*za'am*' is two, '*tzarah*' is three, 'harmful angels' is four. Then in Egypt they were struck forty times, and upon the sea they were struck two hundred times.

R' Akiva said: How do you know that each blow Gd brought upon Egypt was of five blows? Tehillim 78:49 says, "He sent upon them the ferocity of His anger, *evrach, za'am, tzarah*, harmful angels." 'The ferocity of His anger' is one, '*evrach*' is two, '*za'am*' is three, '*tzarah*' is four, 'harmful angels' is five. Then in Egypt they were struck fifty times, and upon the sea they were struck two hundred and fifty times.

The personalization of punishment

3. R' Naftali Zvi Yehudah Berlin, Birkat haNetziv to Mechilta Beshalach 6 וירא

הגיע לכל א' מרודפי ישראל מיתה משונה לפי מעשיו שהרעו לישראל בהיותם בקרבם. ועל זה אנו אומרים בברכת ק"ש "את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טבע." היינו חיל המלוכה נקראו "רודפיהם" שלא משנאה עשו אלא בעבודת המלוכה, אבל שאר המון מצרים מכונים "שונאיהם", ומי שנתחייב על פי רשעו נטבע וגם מת בהשגחה במיתה הראויה לעונשו.

Each of the pursuers of Israel met an unusual death, according to the way he had harmed Israel when they had lived in Egypt. Thus we say in the blessings of Shema, "He drowned their pursuers and enemies in the depths." The king's forces are termed "pursuers" because they acted not out of hatred but out of service to the king; the rest of the Egyptians are called "enemies". One who was liable for his wickedness drowned, but also died under Divine supervision, with an appropriate punishment.

4. Midrash, Shemot Rabbah 23:9

הה"ד (תהלים ט) נודע ד' משפט עשה, מדבר במצרים שעשה הקב"ה בהם משפטים במצרים ועל הים... הוי משפט עשה,
Thus Tehillim 9:17 says, "Gd is known, He has performed justice." This speaks of Egypt; Gd performed justice for them in Egypt and upon the sea... This [multiplication of plagues] was, "He has performed justice."

5. Midrash, Mechilta d'Rabbi Shimon bar Yochai 15:5

ירדו במצולות כמו אבן. זו כת בינונית שבהן כשרים שבהן מיטרפין כקש. בינוניים כאבן. רשעים [צללו כעופר]...
"They descended in the depths like stone" – This was the intermediate group. The kosher among them were thrown about as straw, the intermediate as stone, the wicked sank like lead...

6. Midrash, Mechilta d'R' Yishmael Beshalach 6 וירא

'וירא ישראל את מצרים מת' מיתות משונות מיתות חמורות זו מזו לפי שהביא עליהם כמה מיתות [גר"א: מכות] בים.
'And Israel saw Egypt, dead' – Abnormal deaths, each death harsher than the next, for He brought many deaths [alt. 'blows'] upon them at the sea.

7. R' Naftali Zvi Yehudah Berlin, Birkat haNetziv to Mechilta Beshalach 6 וירא

ואי אפשר לפרש שראו הנס שעשה [בקריעת הים], דא"כ יותר היה ראוי לומר אשר עשה ד' לישראל, שהרי עיקר הנס היה הצלת ישראל ולא טביעת מצרים! ותו, מה שייך לזה הראיה ויראה, וכי משום הצלה ונס הגיע פחד ד'? וגם מה זה נתפעלו עתה בקריעת ים סוף יותר מציאת מצרים בפלא?

One cannot explain that they saw the miracle He had performed [in splitting the sea], for then it should have said, 'that Gd performed for Israel,' since the essence of the miracle was to save the Jews, not to drown the Egyptians! Further, what is the association of seeing and fearing? Would rescue and a miracle lead to fear? And why were they more moved by the splitting of the sea than by the miraculous exodus from Egypt?

8. Talmud, Zevachim 116a

מה שמועה שמע ובא ונתגייר? ר' יהושע אומר מלחמת עמלק שמע... ר"א המודעי אומר מתן תורה... ר"א אומר קריעת ים סוף שמע ובא
What did Yitro hear, such that he came and converted? R' Yehoshua: The war with Amalek... R' Eliezer haModai: The presentation of the Torah... R' Eliezer: The splitting of the sea.

Satisfying Maimonides

9. Maimonides, Mishneh Torah, Laws of Chametz and Matzah 7:1

מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים, בליל חמשה עשר בניסן שנאמר +שמות י"ג+ זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים...

Biblically, we are instructed to speak of the miracles and wonders performed for our ancestors in Egypt, on the night of the fifteenth of Nisan, as it says, "Remember this day when you left Egypt"...

10. Shemot 10:2

וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֶךָ וּבֶן בְּנֶךָ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֲתָתִי אֲשֶׁר שְׁמֹתִי בָּם...
And so that you will speak in the ears of your child and grandchild that which I did to Egypt, and the signs that I placed upon them...

What do we learn from here?

11. Melachim I 19:10

וַיֹּאמֶר קִנְאָה קִנְאָתִי לְד' אֱלֹקֵי צִבְקוֹת כִּי עָזְבוּ בְרִיתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתַי הָרְסוּ וְאֶת נְבִיאַי הָרְגוּ בְּחֶרֶב וְאֹתָר אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:

And he said, "I have been zealous for Gd, Master of multitudes, for the children of Israel have left Your covenant, they have ruined Your altars, they have killed Your prophets, and only I remain, and they seek to take my life."

12. Yonah 4:2-3

על כן קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה קל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה: ועתה ד' קח נא את נפשי ממני כי טוב מותי מחיי:

This is why I fled to Tarsus, for I know You are a merciful and gracious Gd, long in patience, of great generosity, who reconsiders causing harm. Now, Gd, take my life from me, for I would be better dead than alive!